

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v četrtek 30. oktobra 1884.

Letnik XII.

Linški škof o liberalnem učitelji Rohrwecku in o brezvernih šolah.

(Konec.)

Pa tudi ta postava ima poleg vsega tega to-le načelo o namenu šole: „Namen šole je nравоverska omika“.

In tu se drzne mladi učitelj temu namenu popolnoma nasprotovati in v verskih rečeh burke vganjati, kar je v šolski postavi izrečno prepovedano, in si sam določi drugi namen šole: „humaniteto“.

Tako je pisal listu „Deutsche Ztg.“ na Dunaji, da je po njegovih nazorih namen šole „humaniteta“ ali človekoljubje. Humaniteta je stvar, iz ktere naredi vsakdo to, kar hoče. Na vprašanje, zakaj je Lutra tako povzdigoval in ga toliko hvalisal, je dejal: Ljudstvo protestante sovraži in ne pozna nobene humanitete do njih, zato se mi je potrebno zdelo razložiti, da so tudi protestantje dobri ljudje in da se ne smejo sovražiti itd.

Moji možje! Mi živimo med mnogimi protestanti, komu izmed njih smo kedaj le las skrivili? Meni ni nihče znan.

Kar se tiče posebej Leonfeldskih otrok, poznajo ti protestante samo po imenu, ker v celem Leonfeldskem okraju ga ni le enega protestanta. In tu se je učitelju potrebno zdelo, na tak način otroke opominjati, naj lepo ravnajo s protestanti!

Prašajmo se še — jaz Vas sicer že dolgo časa mudim (klici: ne! ne!) prašajmo se še: kako se bo stvar končala?

Jaz rečem: dobro se bo izvršila (Dobro, dobro!), brez dvoma dobro, ker onim, ki Boga ljubijo, se vse dobro izide. Najboljše se bo izšla, če se bo ta ubogi učitelj, ki je že sam iz sebe žalil katoliško cerkev in je bil k temu tudi nahujkan, od prav veliko strani nahujkan, ako se bo ta učitelj k pravemu redu nazaj vrnil. Jaz imam upanje, da bo to storil. Kakor sem že povedal, mi je pred nekterimi dnevi pisal pismo, v katerem je bilo vsaj nekoliko dobrega in jaz upam, da bo milost božja na njem

dobro delo dopolnila. Ako bi se pa to ne zgodilo, in bi bil primoran ga kaznovati s cerkvenimi kaznimi, in bi se vnel dolgotrajen boj, se bo pa stvar na zadnje vendar dobro izšla; tudi je gotovo, da se bo naše šolstvo pokazalo v taki luči, da bodo mnogi, ki niso mogli prej verjeti, potem jasno videli, v kako žalostnem položaju je že naša šola. Ko bi tega dogodka ne bilo, bi premnogi še ne hoteli verjeti in bi še na dalje pustili, da bi volk razsajal med malo predrago čedo.

To se bo na bolje obrnilo in jaz upam, da bo ta dogodek k temu pripomogel, da se bodo na eni strani vsi oni, ki hočejo dobro Bogu in cesarju, se vneli za to, da se odstrani sedanja šolska postava in napravi nova postava (Dobro! dobro!), postava, ki je za katoliške otroke katoliška. (Dobro! dobro!) Dolgo sem upal in to se bo enkrat spolnilo, za to upam toliko trdneje.

V predglasji (prefaciji) sv. Križa beremo: Oni, ki je na lesu zmagal, je bil zopet na lesu premagan; to je hudič. In jaz sem vedno upal, da bo napočil dan, da bo tudi hudobni duh v šoli premagan. V šoli je on zmagal; zmaga, katero je po šoli pribojeval, je bila zelo velika; pa on bo zopet v šoli premagan in mi dobimo boljše šolsko postavo in potem bo popolnoma premagan.

Rekel sem Vam, dragi možje! da je 13 poštenih mož iz Leonfeldna k meni prišlo in da so me prašali: „Ali smo mi katoliški stariši dolžni svoje otroke pošiljati v šolo, kjer je vera v nevarnosti?“

Podati vam hočem zdaj odgovor, ktereга sem jim dal. Ta se glasi: To vprašanje je enako vprašanju, ktereга so pred leti poslali iz Freiburske nadškofije na Badenskem sv. Očetu Piju IX. Sv. Oče je odgovoril nadškofu Vikariju v Freiburgu: „Katoliški stariši niso zavezani pošiljati svojih otrok v šolo, kjer je katoliška vera v nevarnosti“.

Jasno je, zakaj je tako odgovoril. „Očetje vzgujte vaše otroke v nauku in strahu Gospodovem“, je rekel apostelj Pavel. To je tedaj božja pravica, katero imajo stariši in zato je nemogoče, v obče re-

čemo, da bi mogel kdo stariše zavezati, da naj pošiljajo svoje otroke v šolo, kjer preti njihovi veri nevarnost. To sem jim rekel in zraven še pristavil: „Naše razmere v Avstriji k sreči še niso take, da bi se že zdaj morali po tem načelu ravnati. Za zdaj pošiljajte Vaše otroke v šolo, pa pazite na nauke, katerih se otroci učé in ako zapazite, da se šola zlorabi, pa mi to zopet naznanite“. Jaz upam, da v naši dobri Avstriji, kateri se katoliški značaj ne more zbrisati, ne bo tako daleč prišlo, da bi se morali po tem načelu ravnati.

Gospod predsednik deželnega šolskega sveta je pa, kakor Vam znano, odgovoril: „Spolnujte postave“. Ko bi bil jaz pri deputaciji, bi ji svetoval, da naj praša: „Ktere postave?“ Imamo namreč božje in človeške postave. Človeške postave, ktere je dala postavna oblast, se morajo spolnovati, če je tudi treba kaj žrtovati. Mi smo dolžni cesarja in od njega postavljenó gosposko ubogati, zanj vse darovati, še celo svoje življenje ako je treba. Pa poleg človeških postav so tudi božje. Ako človeške postave božjim postavam nasprotujejo in ako so taka protislovja tudi v naši šolski postavi, koga naj potem poslušamo? Tu nam pravi zgodovina krščanstva, da so že v začetku krščanstva pravi, od Boga poslani oznanovalci krščanstva postavili načelo: Boga je treba bolj poslušati, kakor pa ljudi. Ta aposteljnóv izrek stoji tudi v našem katehizmu.

Bog obvaruj in bo tudi obvaroval, da ne pridejo kedaj katoliški stariši v dvoratec (dilemma), katero postavo naj spolnujemo, božjo ali človeško? Sodite sami, je rekel apostelj. Vsa človeška oblast izvira iz božje oblasti in mi moramo vedno za to skrbeti, da bodo človeške postave v soglasji z božjimi. Ako jih ne moremo v soglasje spraviti, potem sodite sami; odgovor je lahek, ktere postave moramo spolnovati.

Pa rečem še enkrat, da gojim trdno upanje, da ne bo v Avstriji to vprašanje nikdar praktično postalo, in se bodo že našli pripomočki, da se Avstrijeci izognemo temu vprašanju.

Naj končam. Čutil sem se zavezanega o vpra-

LISTEK.

Valvazor o polhih.

(Dalje.)

Z bratom sva bila do mraka že vse nastavila, tudi tue v polšino. Zvečer po večerji pa še Florijan za nama pride. Florijan, rekel sem mu opoldne, le pridite v gojzd, boste že videli, kje bo ogenj — pod dimom bo, le na dim glejte, pa bo prav. Bom, bom, pravi Florijan, ob osmih bom že pri vama.

Če tudi ure seboj nismo imeli, po vsem soditi, je bil Florijan res nekako ob tej uri pri nama. Malo se oddahne ter pravi: „Študent!“ ti boš iz tuca polhe vun jemal, boš že videl, kedaj se bo sprožilo, saj bo polh tudi brke (mustače) vun pokazal.

Zdaj smo bili vsi z delom preskrbljeni, jaz pri polšini, una dva pa pri ognji, pekla sta krompir.

„Čof!“ tue se je že sprožil, polh je hotel vun iti, pa je kobilico odrinil in raguša ga je pritisnila. Je že — na tihem unim dvema povem — je že, velik je, starec je. Zdaj ga s kleščami, kakor so za lešnike tretji, zgrabim in vun potegnem, ali krota

se je hitro zvila in me dobro opraskala — izpustiti polha pa vendar nisem hotel ter si mislim: vojska je vojska, kri mora teči. Ko ga zadavim, zopet drugim nastavim. Precej jih dobim, vseh pa ne, nazaj v polšino so zbežali in nobenega ni bilo več čutiti. No, prav so storili za-se, moja gvilotina ne bi bila nobenemu prizanesla. Prav zadovoljen sem bil s tem, kar sem vjel, posebno še z novo skušnjo, kako se polhi v tue lovijo.

Una dva sta bila šla dvakrat do polnoči škatle pogledat, je li kaj notri? V ene so se bili polhi vjeli, v ene pa ne. Ko nazaj prideta, ogledovali smo polhe in presojevali, koliko kateri tehta; kajti eni so bili prav veliki. Zdaj smo zopet povžili nekaj pečeneга krompirja in ga z moštom zalili.

Kako poldrugo uro čakamo, da bomo šli zopet na ogled, in sicer vsi. Sedeli smo pri ognji in se marsičesa pomenkovali, hitro nam preteče čas, kar pravi Florijan, hajd, zdaj gremo zopet okoli, baklo našgi „študent“, ti boš nama svetil, da te strah tukaj pri ognji ne bo. Zopet jih nekoliko dobimo, vseh skupaj je bilo zdaj kakih trideset, za nas lepo število, le tako naprej, bo že še kaj do dne. Nocoj, pravi Florijan, imamo res srečo, res pravi „žegen božji“.

Ko pri ognji kramljamo po stari polharski navadi, kar slišimo, da nekaj bolj narahlo na bukev unostran doline prileti. Strije, kaj je to, vprašam? E, kaj? nič, menda je sapa popihljala, kaj družega! Kar zaslišimo: „te vjem“ — „te vjem“ — „te vjem“, kmalo pa: „uhú“, „uhú-u-u!“ Polhe smo precej čutili, kako so jo potegnili z drevja, na katerem so prej še kašljali: „p-k“, „p-k“, kakor šolski otroci, ako te črke brez samoglasnika izgovarjajo.

No, pravi Florijan, zdaj smo pa proč, le domu. „Pok“, „pok“, „pok!“ — je že „škrateljček“ prišel, da bo polhe nazaj gnal, menda jih je že predolgo pasel? — za nas jih prezgodaj domú poka, se menda boji, da bi jih preveč ne vjeli? Zdaj je vse zastoj, nobenega več ne bo, kar smo vjeli, smo pa vjeli, nekaj smo mu jih le izpulili. Florijan! pravim jaz (študent), to je gojzdna sova, pa tista velika sova, ki smo ji v šoli „uhú“ ali velika rožičkasta sova rekli, ta je velika, kakor bi majhen otrok na veji čepel.

Saj si tudi ti „uhú!“ — škrat je, škrat! — saj vem, pravi Florijan. Kadar je ta hudiman začel pokati, nismo nikdar prave sreče imeli, to je dobro, da je nocoj tako pozno prišel, drugače bi ne bilo prav nič.

žanji, o katerem se zdaj toliko govori, ki je povzročilo toliko gibanja, in na katero se večkrat popolnoma napačno odgovarja, nekoliko spregovoriti s tukaj zbranimi katoliškimi in domoljubnimi zastopniki našega Zgornje-Avstrijskega.

Skupščini in daleč izven nje zakličem besede Jezusove: „Pustite male k meni, in nikar jim ne branite.“ Vam vsem položim te besede posebno na srce.

Ako se bojujemo za res katoliško šolo, potem skrbimo najboljše za svoje otroke in za svojo prihodnost, za zemeljsko in večno prihodnost! (Dolgo trajajoče in burno ploskanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. oktobra.

Notranje dežele.

Pomnožitev in preosnova *naše vojne mornarice* obstoji sedaj, lahko rečemo, za začetek v tem, da se bodo napravili trije novi hitrovojni parniki in pa 64 čolnov ali ladij za torpede. Veljalo bode to vse skupaj 9.400.000 gold., ki se bodo na deset let razdelili, toraj bode od slej nadalje vojni proračun za c. kr. mornarico za toliko časa vsako leto poleg svoje navadne svote večji za 940.000 gld., ako bo s tako malenkostjo pomorski zapovednik viceadmiral Sterneck zadovoljen. Za letos potrebuje 700.000 gold. edino le za preosnovo mornarice, kar se mu bo tudi dovolilo.

Predrznim *anarhistom* že zopet greben raste. Dunajski zlatar Löw, ki ima na „Kärntner Strasse“ veliko, krasno in bogato založeno prodajalnico zlatnine, lepoticija in dragih kamenov, dobil je ta teden brezimno pismo s podpisom „Executiv-Comité“ (izvrševalni odbor), v katerem anarhisti na silno nesramen način od njega zahtevajo, da naj jim na določenem kraju pripravi 10.000 gold. v treh dneh, drugače mu bodo prodajalnico razsuli. Löw je šel s pismom na policijo, kjer ga jim je izročil. Takoj na to jeli so redarji javni in tajni oblegati Löwovo prodajalnico.

Hrvaški deželni zbor je oskuben! V njem sedé le še pristaši vladne stranke in pa Srbi, ki so k njim pristopili. Vse drugo, kar se k opoziciji prišteva, jo je venkaj pobralo. Govornik in poročevalec manjšine Mazura je rekel, da je deželni zbor proti Starčevićancem nezakonito postopal in da tako oskuben deželni zbor, kakor je sedanji hrvaški, kjer le samo narodna stranka sedi, nima nič več pravice postavljati in pravi: „ker 25 volilnih okrajev tukaj ni prav nič več zastopanih, deželni zbor ni več sklepčen. Zdi se mi, da hočete kreniti na pot, ktera se ne strinja niti z mojim prepričanjem niti z opravičnim redom. V očigled tega in ker mislim, da deželni zbor ni več opravičen postave dajati, dokler ne bo polnoštevilno zopet skupaj, dovolite mi prečastiti gospodje, da umaknem svoj adresni načrt in se v imenu svojih tovarišev izjavim, da se tako dolgo ne bomo vdeleževali razprav v tej zbornici, dokler ne bo zopet polnoštevilna.“ Na to je opozicija zapustila zbornico. Govori se, da je ta korak učinila iz ljubezni do svojega somišljenika škofa Strossmayerja, ki pride na 8. novembra v Zagreb k otvorjenji slikarske galerije, kateremu so Starčevićanci žugali napraviti škandal, ker se njegova stranka ni vprla izključenju 15 Starčevićancev. Da jih potolažijo, sklenili so izstop. Ali je res tako, ali ne, nam ni znano, vest je prinesla uradna „Agrar Zeitung“.

Poojstreni opravični red v *hrvaškem deželnem zboru* izšel je na svitlo. Glasi se: „Če v

deželnem zboru nemir ali krik nastane, ima predsednik pravico s sejo prenehati ali pa tudi preložiti jo na ugodnejši čas, sicer pa vse poskusiti, kar bi mu pomagalo, da se red napravi. — Govornika ne sme nihče motiti. Le ako bi se on od svojega predmeta na druge reči obrnil, ga ima predsednik pravico opomniti, naj se povrne k predmetu. Ako govornik ne vboga in ga je predsednik že v drugič posvaril, mu poslednjič lahko govoriti prepové. — Kdor v deželnem zboru žali dostojnost, ga deželni zbor pokara. Za to je treba da se deset poslancev dvigne s sedežev. Ukori se zapiše v zapisnik. Proti tistemu, ki je bil vzrok, da so s sejo prenehali, izreče deželni zbor svoj ukor in ga izključi začasno iz deželnega zbora prvič za 8 do 30 sej; ako bi se pa taisto ponavljati moralo, pa za 30 do 60 sej in dotični zgubi med tem časom dnevno plačo. Predsednik zamore v sporazumljenji desetih poslancev ukor in izobčenje predložiti v ravno tisti seji, v kateri se je nerodnost zgodila, ali pa najkasneje v začetku prve bodoče seje. Deželni zbor o predlogu določi, ne da bi se v kake razprave podajal, samo da poslanci vstanejo ali ne in to glasovanje mora se vršiti še pr d dnevnim redom. Izobčen član deželnega zbora, ki bi se takemu sklepu vpiral, zapade globi 500 gld. in tako dolgo ne sme v zbornico, dokler se ne izkaže, da je globo plačal, in tudi ne, če prav bi bil čas njegovega izključenja že davno potekel. — Ako ena in tista debata traja že tri dni, ima četrti dan vsak ud deželnega zbora pravico v sporazumljenji desetih sodov zahtevati konec debate. Poslanci o takem predlogu sklepajo brez debate le s tem, da se ali dvignejo od svojih sedežev ali pa obsede. Na tiste, ki so v zbornici, pa pravijo, da nečejo glasovati, se na nikak način ozir ne jemlje.“

Ogersko. Ni ga že skoraj dne, da bi se ne čul iz kraljevine sv. Stefana kak nov škandal, o spridenosti tamošnjih uradnikov, bodo naj že finančni, sodniški ali politični. Kako da so v glavnem mestu ogerske dežele zasačili več policijskih uradnikov, ki so bili s hudodelci v tajni zvezi ter od njih plačo vlekli dostikrat še večjo na mesec, kakor pa od države, naši bralci že vedó. Tiste preiskave stopile so v nov položaj po tem, da so v Budapeštu zaprli kavarnarja Morica Schultheissa. Že samo ime Moric nam pové, da je Schultheiss žid, kakor je v knjigah popisani. Star je 43 let ter absolviran jurist. Pečal se je z zakotnim pisačenjem ob enem je bil pa posestnik kavarne, v katero so se zatekali vsi preganjani hudodelci, ter so tu gostoljubno streho dobili. Schultheis je namreč policijskim uradnikom denar dajal, kedar ga je kateri ravno potreboval, kar je pa vedno bilo. Za to prijaznost spuščali so mu pa uradniki že vjete in zaprte hudodelce, kakor so požepni tatovi, goljufni igralci in drugi taki ptiči. Kedar je zvedel, da je ta ali oni njegovih prijateljev prišel redarstvu v pest, šel je na policijo in zvečer je bil dotičnik že v kavarni. Redarji so se bali Schultheissove kavarne, ker so dobro vedeli, da je on pri uradnikih tako vplivna oseba, da bi se jako lahko primerilo, da bi se namesto prijetega hudodelca zaprl in kaznoval redar, ki ga je prijel; kar se je v Budapeštu neki že večkrat zgodilo. Uradniki so se pa njegove kavarne ogibali, ker so se bali ondi kakošnega hudodelca srečati, kterega je ta ali ona sodnija že po leta in leta iskala. Čudne take vesti, a vendar jih časniki kot gotove po svetu razglasujejo!

Sodnemu dvoru v Komornu odbila je poslednja ura. Ogerskemu pravosodnemu ministerstvu prišlo je na ušesa, da se v Komornu pri sodnji reči godé, ki so popolnoma sorodne onim v Budapeštu, zaradi kterih je več policijskih uradnikov v preiskavi. Zaradi tega je minuli teden pravosodni minister ministerijalnega tajnika Evgena Berczelyja v Komornu na preiskavo poslal. Komaj se je po uradih zvedelo, kaj da mož ondi išče, planili so sodniki k saksebi, kakor bi bilo treščilo med nje.

Vsak je skušal, kako da se bo preiskavi ognil. Predsednik sodnega dvora odpovedal se je takoj svoji službi. Okrajni sodnik Kesztler prosil je ravno tako naglo za vpokojnino. Nekaj družih sodnikov jo je pa kar naranost iz mesta venkaj pobralo; med temi je bil tudi podsodnik Egressy, ki je v Komornu blizo 8000 gld. dolga zapustil; ne mnogo manjši pa je število nerešenih ulog in aktov, ki nanj čakajo. Kako da je bil Komorenski sodni dvor delaven, pojasnuje nam ta slučaj vseskozi resnični dogodek, da so se kazenske objave še le čez leta in leta reševale. Pri bagatelnih tožbah bil je „dan“ določen dostikrat še le čez dve leti, nekaj jih pa tudi že šestnajst let na rešenje čaka! V blagajnici predsedništva manjka 1800 goldinarjev. Vsled tega je bil ondašnji sodni dvor podoben vozu, ki je tistemu rajši tekel, kdor ga je bolj mazal. Kdor je imel kaj oprava ondi, bi bil pravico rad na svojo stran dobil, mu ni bilo drugzega treba, nego dotičnemu sodniku nekaj stisniti v roko in pravda je bila dobljena. Dober zaslužek so imeli uradni sluge, ki so se pečali z vknjiževanjem pri zemljiški knjigi in pa zakotni pisarji, ktere je sodnija še celó branila pred preganjajočimi jih advokati in notarji. Koliko da ima vsled tega narod škode, se še ne vé, pravi „Pesti Hirlap“, ki je škandalozno novico po svetu raztrosil. Odkrivanje uradniške spridenosti na Ogerskem se je pričelo in se bo o tem še tu pa tam marsikaj čulo.

Vnanje države.

Kakor vsak časniki več ali manj, nekteri vedoma, drugi nevedoma, kar je le kakor si bodi zmota, laže tudi Bismarkova „Nord. Allg. Ztg.“ Ta je premetrovajoč *Braunschweigsko dedno vprašanje* po svetu raztrobila, da je pristaš Welfov poslanec Götz-Ohlenhausen nekje rekel: Ker Prusija Kumberlandskemu vojvodi ne bo prostovoljno ponudila Hanoveranskega prestola, moramo se poslužiti homatij, kedar se bo na zunaj vanje zamotala, da jo bomo prisilili k zopetni vstanovitvi hanoveranskega prestola. Popolnoma je razumljivo, da take besede od nemškega državnega poslanca po svetu zazvoné, kakor bi ob veliki zvon udaril. Prišle so tudi njemu samemu na ušesa. Mož se vsede in napiše popravo za „Nordd. Allg. Ztg.“, rekoč, da on ni nikdar te ali enake izjave s to ali tej podobno vsebino naredil in Bismarkovo glasilo moralo je na podlagi dotičnega tiskovnega paragrafa popravo sprejeti in prinesti.

Lahi iz Oport pri Napolji imajo ondi neko človekoljubno društvo, v katerem so sklenili zlato medalijo napraviti za kralja Humberta. Ko je bila medalija gotova, nese jo dotična deputacija h kralju. Kralj je pa ni hotel sprejeti. Da je to na deputacijo vplivalo, kakor mrzla voda, si pač lahko mislimo. Pač je kralj skušal grenkobo oslajšati, ker je rekel, da je ne more vzeti, ker je le svojo dolžnost storil in nič posebnega.

Laško radikalno častnikarstvo ne spusti nikake priložnosti, da ne bi udrihalo po sv. očetu in po zvestih njemu iz srca vdanih duhovnih. Tisto brezsrčno in teroristično častnikarstvo mlati, kakor besno okoli sebe po vsem, kar ima količkaj katoliškega duha na sebi. Pri vsem tem je najbolj pomilovanja in pomoči od zgoraj potrebna nižja duhovščina na Laškem, ktera je na ta način razpostavljena javnemu zasramovanju nevedne in čez vse vrazam vdane laške druhali pouličnikov. Da so tudi tukaj framasoni pod vredniškim plaščem, razvidno je že iz tega, ker tisti listi enako strupeno pišejo o katoliški veri, kakor tudi o laški kraljevi rodovine, in to je pa ravno znak framasonstva, da oboje enako sovraži v svojem srcu: križ, znamenje odrešenja in pa kraljevi prestol! Čitatelji se bodo gotovo še spominjali najnovejšega čina papeža Leona XIII., ki kaže njegovo usmiljeno srce v najlepši luči, da je namreč naročil stavbo bolnišnice v najbližnji sosesčini Vatikana. Glejte, tudi ta sama po sebi po-

Veš, „študent“, ti nič ne veš, to ni „suja“ (sova); jaz sem že star in marsikaj poskusil; vam v šoli, se vé, ne bodo resnice povedali, da „škrateljček“ polhe pase. Le poslušaj, kaj ti povem:

„Eno leto poprej — preden nam se je tako huda godila, ko nas je čuden sosed medved obiskal in skoraj ob pamet pripravil — pa Bogu bodi zahvaljeno! srečno smo jo odnesli — nastavil sem bil polhom v „Mrzli dolini“ tue v polšino in prav urno polhe vun pobiral s klešcami ravno s temi le, ali jih vidiš? (mož jih pokaže) kar je nastal velik šum po dolini; grmovje se je kar šibilo in kaj se je primerilo? „Škrateljček“ je tue iz polšine vun vrgel meni kar pred nosom; listje začelo je kviško leteti, vrtilo se je kakor bi hudoba v njem plesala, vse sem dobro videl, ker je mesec svetil. Kaj pa zdaj? „škrateljček“ je proti meni prijahal na belem konji z rudečo kapico na glavi! (Jaz Florijanu hitro sežem v besedo: „To je bil kak Poljanec ali Bošnjak, ali ne?“) Tako počakaj, da ti povem, odgovori Florijan. Oh in zopet oh, kakšen je bil! še nikoli „ta hudega“ tako blizo nisem videl, meni je kar sapo zaprlo; še dihiniti se nisem upal. Kako rad bi jo bil iz doline potegnul — pa, pa... se nisem

upal. Še le, ko po dolini odide na uno stran, pravim sam pri sebi: „Svet križ božji! Florijan, Florijan, beži, beži! pokropi se z „žegnano“ vodo; saj jo imaš pri sebi v tistem „glažku“, ki je bila prej „arenija“ zoper trganje po udih notri! — v kamižoli pri fajfi je! Vse v hipu storim, za škratoma še vržem par kapljice te vode, misleč: gotovo bo pobegnul. Strašanski polom nastane, kakor bi „parizar“ peljal navzdol po novi cesti; kar škrate zmanjka. Tam je bila globoka jama brez dna, ktero sem bil z vejami ogradil, da mi ni kaka koza noter padla; menda mi je iz jeze novo delo napravil? sam Bog ve.

Glej, tako je bilo; tako gotovo kakor gotovo nam je nocoj polhe prepodil z bukev. Veš, lagati je greh, le verjemi mi, le; kaj tacega ti v šoli ne bodo povedali, vem da ne; saj tudi naši gospodje take reči prepovedujejo, pa le naj, jaz pri svojem ostanem. Veš, menda smo že kterega „lisastega“ polha vjeli, zato nam jo je tako zasolil (zabrusil).“

Strije, pravim jaz: ta je pa že bosa, kakor je še bos žebiček mojega brata, ki ga je pri sv. Matiji na Bučki od Hrovata za 30 gold. kupil. Kaj takega ne morem verjeti; predebelo se mi zdi.

Veste, kako je bilo? No, kako? vpraša Florijan. Tako-le, mu pravim:

V šoli smo se učili, kaka je zemlja po svetu; pa tudi še posebno, kakšna je naša Kranjska dežela. Reklo se je, da Gorenjsko ima grozno visoke gore, posebno tisti Triglav, pa dobro pitno vodo in bele ceste. Dolenjska je „puklasta“; hrib, dolina, hrib, dolina; le malokje ravnina. Notranjsko je pa votlinast svet, po površji zeló obrit, brez zdatnih gojzdov; zatoraj suša rada jemlje sadeže in burja hudo razsaja in gospodarji. Ima tudi podzemeljske vode; še v tisti imenitni Postojnski jami skoz teče, ki se na Binkoštni ponedeljek močno razsvetli za vse ljudi, ako po 1 gold. plačajo. Vse Notranjsko se Kras imenuje. Temu se prišteva tudi „Suho-krajna“ po svoji naravi; saj tudi tukaj rada suša gospodarji, ker je svet redek, kamenit, nekako puhel, da se vsa mokrota naenkrat zgubi; saj vidite da imamo samo kapnico, tekoče vode nič, studencev kaj malo, pa še ti radi presahnejo.

Florijan, naš svet je res votel kakor bi bil čer-vojed; dosti jam je, kakor veste, iz kterih rada megla vstaja, posebno v jeseni.

(Konec prih.)

polnoma nedolžna in za občni blagor jako koristna misel sv. očeta, zbudila je radikalno laško časnikarstvo tako, da so kakor besni od prvega do poslednjega planili po Vatikanu in po sv. očetu, ter ja obirajo, da je grdo in ostudno, ter le slepa strast in sovraštvo do katoliške cerkve narekuje kaj takega. Živ dokaz pa je to radikalno časnikarstvo, da se sv. očetu tudi še nadalje ni nadjati tiste prostosti, katero kot vrhovni načelnik cerkve božje na zemlji potrebuje, da zamore svoje dolžnosti izvrševati, ne da bi ga zlobni ljudje smeli opovirati po svojih peklenskih nazorih.

Francoska republika na sedanji podlagi ne bo nikakor štiri leta obstala, temveč se bo umaknila monarhiji, rekel je eden francoskih škofov pri zboru v Versailles in kakor francoske razmere dandanes kažejo, se dotični škof ni ravno za mnogo zmotil. Francozi so svojo sedanjo državno podobo stavili na eno samo karto in ta se Tonkin imenuje. Dobro za nje, če dobé, gorje njim, ako jim sreča v Tonkinu hrbet obrne. Republika slavljena na zmago v Azijo, šla bo, kamor ste že dve njeni prednici šli — v nič namreč, iz kterega je prišla. Da si Kitajci vse prizadevajo, kako bi Francozom bivanje v svojih krajih, kolikor mogoče težavno, če že ne naravnost nestrpno napravili, povedali smo že včeraj in v torek; da se pa generalu Brièru in admiralu Courbetu stališče popolnoma spodbije, pripomogla bo trmoglavost nekterih Francozov, med kterimi je prvi minister Ferry sam. Tisti ljudje namreč nočejo ničesar slišati o povišanji kredita za iztočno Azijo. Sprevideli bodo, toda prepozno, da so z enim ali dvema milijoni, ktere so v Tonkinu delujočim svojim vojakom iz štedljivosti in nerazuma politične nevarnosti, v ktero bodo državo s tem spravili, prihranili, postali pravi grobokopi tretje francoske republike. Škoda za požrtovalnost francoskih vojakov, škoda za potoke prelite krvi, škoda toliko obilno številnega nadopolnega življenja, kar se ga je že ondi v teku enega leta končalo, za — prazen nič. Prav res, ako se Francozom ne posreči Kitajcev popolnoma vgnati v kozji rog, kar bi pa le mogoče bilo, ako bi se oni polastili zopet glavnega mesta nebeškega kraljestva Pekinga, vsi dosedanji vspehi nimajo in ne morejo imeti nobenega pravega pomena, ker Kitajci ravno ne bodo mirovali, dokler si ta ali oni ne zasluži razpisanih tajelov in mandirinata s peresom povodnega kosa ali pa vsaj onega s pavovim peresom.

Novica, ki smo jo nedavno prinesli o umoru **angleškega konzula Stewarta**, nedaleč od Berberja, se je žal da potrdila. Moža sta spremljevala še dva druga konzula. Tedaj govorilo se je o avstrijskem in francoskem konzulu.

Izvirni dopisi.

Iz Boh. Bistrice, 27. oktobra. Imeli smo tukaj 16. t. m. stolnega kapelnika Ljubljanskega, gospoda Foersterja, ki je naprošen od podpisanega cerkvenega predstojništva došel pregledat in poskusit nove tukajšnje orglje ter o njih izreči svoje nepristransko strokovnjaško sodbo.

Izdelali so te orglje popolno nove gg. Ignacij Zupan in sinovi v Kropi na Gorenjskem. Dispozicija orgelj že pred od g. Foersterja pohvalno priznana, je s 17 pevajočimi spremeni in 6 pomnožnimi, dvema manuali in enim pedalom.

G. Foersterja kot veščaka stvar je, nadrobno kritiko o tem delu podati; podpisani zamoremo le površno posneti in objaviti splošno vsestransko pohvalo, ki jo je po natančnem pregledu in poskusu imenovani gosp. kapelnik gledé dispozicije, intonacije in mehanike teh orgelj izrekel. Opazil je ter veselo iznenaden pripoznal velikanski napredek pri imenovanih gg. izdelovalcih. Kakor znano, gosp. Zupan izdeluje orglje s sapnico na stožke (Kegellade), in je učenec slovečega orglarja Riegerja iz Jägerndorfa v Šleziji, kteri se je izučil pri Walkerji, najslavnejšemu orglarji v Evropi.

Če že g. Foersterjeva čez vse vgodna strokovnjaška kritika častito Zupanovo firmo izredno priporoča, podpisani poleg tega še prav posebno povdarjamo in radostno povzdigujeemo preciznost, realnost, neomahljivo značajnost v spolnjenji pogojenih dolžnost, po kateri se gospodje Zupani res odlikujejo. Slava in hvala njim!

Po krasnih dobrih orgljah, kakor tudi po pohvaljenih osebnih lastnostih nam ostanejo v najboljšem spominu ter jih z dobro vestjo najtoplejši priporočamo povsod, kjer orgljarskega dela potrebujejo.

Cerkveno predstojništvo v Boh. Bistrici,
27. oktobra 1884.

J. Mesar,
župnik.

Jakob Rozman, Andrej Žvan,
ključarja.

Iz Ložkega okraja na Notranjskem, 28. oktobra. Že več časa sem želel dobiti priložnost, da bi Ti, dragi „Slovenec“, nekoliko za nas prav važnih vrstic pisal, o kterih si Ti svojim čitateljam že naznanjal in to je o napovedani prihodnji duhovski plači. Akoravno je Tvoj list o tem že mnogo govoril, vendar želim, da bi moja slaba zmožnost mali prostorček dobila, naj bi bilo s tem marsikom naznanjeno, kako da mi tukajšnji kmečki prebivalci o zgoraj imenovani plači mislimo.

Prvo, ko se je zvedelo, na kak način da se misli prečast. duhovščini plača zvikišati, kar prav za prav ni nikakoršno zvikišanje, pač pa lahko kaj drugega, je bilo vprašanje, od kod bomo potem duhovnikov dobivali? Kdo bo hotel potem duhovnik postati? Že zdaj nam jih toliko primanjkuje, kaj bo pa potem? V drugič kar se sploh misli, je pa to, da ako ni drugače, naj bi rajši omenjena plača ostala pri starem. To je splošno mnenje tukajšnjega prebivalstva o tej zadevi.

Res kratko je to mnenje, ali vendar veliko v sebi zapopače. Naj nas liberalni duh le tudi imenuje zabite kmete vendar mi po vsem dobro spoznamo, da v sv. veri imamo vse potrebne pomočke za duševni in telesni blagor; in kdo drugi nam pomaga ta zaklad ohraniti, kakor duhovstvo, potem naj bi se mu pa klubovalo od vseh strani? Saj vendar tega bi ne smel dopustiti nobeden v kojem bije še količkaj človeško srce.

Toraj pozor, konservativci! Skrbite po vsi svoji moči, da se nam še v prihodnje čase najbolj spoštovanja vredni duhovski stan ohrani. V to pa Bog daj svoj pomoč!

V. K.

Iz Mariborske okolice, 29. okt. (*Poročilo o gospodarskih rečeh.*) Kakor v našem mestu navadno začnejo vprašati, če se jih več snide, kaj bo s stolno cerkvijo, tako je zdaj v naši okolici med znanci in sosedi navadno vprašanje, kakošna da je bila trgatav. V obče se mora reči, da je bila letošnja trgatav slabša od lanske, dasiravno bode morebiti vino semtertje boljše, posebno v tistih vinogradih, kjer so še le zadnje dni brali. Vreme je bilo sploh ob času letošnje trgatve lepo, le v začetku in proti koncu je par dni dež motil birače, ki so zdaj že povsod svoje delo opravili. Streljanja, petja in ukanja, kakor je v trgatvi navadno, je bilo letos prav malo slišati, kar je tudi dokaz, da vinogradniki niso bili posebno veseli letošnje trgatve. Govori se, da so nekteri posestniki letos za sadje skoro toliko dobili, kakor za mošt, kar bo gotovo spet posestnike še bolj spodbujalo za sadjerejo, dasiravno se že zdaj marljivo ž njo pečajo, ter je ob cestah in potih, kjer prej ni bilo nič ali le kakšno pohabljenno drevo, videti množino mladih zlahtnih dreves, ki bodo kmalo obilno sadja rodile.

Posebno dobra misel je bila, da so začeli kraj velike ceste mesto že na pol suhih jagnjedov sadno drevje saditi, ki bo dajalo ne le lepšo senco, ampak zraven še dobrega sadja. Sicer je res, na kar še nekteri mislijo, da bode sadje svojo ceno zgubilo, če bode ga preveč, vendar to kmečke posestnike ne sme motiti, da bi skrb za sadno drevje opustili, kajti če tudi kmet sadja ne bi mogel prodati, bode mu vendar na veliko korist za domačo rabo kot hrana in pijača. Jaz sploh mislim, da bomo se škodljivemu pitju žganja še le tedaj mogli vspešno vstavljati, ko bomo imeli dovolj tolkle ali jabelčnice ali hruškovice za delavce.

Samo ob sebi se razumi, da gospodarji, ki imajo vinograde, ne smejo v skrbi za sadjerejo svojih vinogradov pozabiti, kajti le dobro obdelani vinogradi zamorejo obilno roditi, slabo obdelani pa še navadnih stroškov ne poplačajo. Zdaj še dobro obdelani vinogradi vendar več nesejo, kakor sadjereja, ako le ni izvanrednih vremenskih uim, ki pač malokdaj popolnoma izostanejo. Ž njimi mora gospodar vedno bolj računati, kakor dačni ocenjevalci, ki so bili računili čisti dohodek naših posestev. Letos, hvala Bogu, vsaj pri nas posebnih uim ni bilo; srednji letini je najbolj vzrok deževno in hladno vreme v tistem času, ko je trs evel.

S Primorskega, 27. oktobra. Izvestni nagovor, kterega je imel Kieviski metropolit Platon v Korostošivski cerkvi, kakor znano, vzbudil je pozornost ne le pravoslavni, temveč tudi katolikov, kajti bil je nagovor v pravem Kristusovem duhu. Ni čuda, ako je dobival vladika, in ako še zdaj dobiva pisma, v kterih hvalijo ne le pravoslavni, imajoči pravo ljubezen Kristusovo, temveč tudi katoliki miroljubivi duh visokega dostojanstvenika. Nekoliko teh pisem je natiskanih v Litovskem časopisu. Morda vstrežem

dragim čitateljem „Slovenca“, ako objavim par pisem, da bode te vedeli, kakošen duh veje v verskih zadevah po širnem Slovanstvu, in to tem bolj, ker ne zna svet hudobni, skoro bi rekel, drugega, kakor le in le krivo soditi naše brate, gostoljubne Ruse. O nihilistih se ne govori, ker ti so večidel le privandrani nemčurji. Evo vam pismo pravoslavnega kristijana:

„Jaz sem prečital nagovor, kterega ste imeli Vaša milost v Korostošivski cerkvi; veselje, ktero me je navdajalo, čitaje nagovor Vaše milosti, bilo je tako, da sem sklenil izreči Vaši milosti srčno zahvalo s tem le preponižnim pismom, kajti besede Vaše so bile besede polne miru in sprave. Dan združenja razdruženih dveh cerkvá je morebiti še daleč od nas, no Bog ga je gotovo zagotovil; ja temu verjem — verjem brezpogojno, in ljubeznjive besede Vaše milosti so mi vero na to upanje vtrdile. Enake besede ni mogoče, da bi ostale neplodne; one padajo z miroljubivo roso milosti božje v srca pravoslavni, zagotovljajoče brezdvomno združenje obeh cerkvá.“

Drugo pismo je pisano od katolika. Glasi se:

„Prosim preponižno, naj ne blagovoli zameriti Vaša milost, ako se drznem sporočiti čute in občutke mojega srca. Nagovor, kterega ste spregovorili v Korostošivu, zbudil je v mojem srcu prepričanje, da bi bila sprava obeh cerkvá kmalo kmalo pred nami in v nas, ako bi vsi višji pastirji tako postopali; v kratkem bi prišel med nas tisti bratovski mir, tista bratovska lju bezen, ktero je zapustil naš Odrešenik v svojem testamentu. Besede Vaše milosti so vredne in dostojne samega neposrednega učenca Jezusa Kristusa. Take besede zamore govoriti edino le resnični kristijanski pastir, natančni naslednik in izpolnitelj Kristusovih zaukazov, zamore govoriti, rečem, Slovan, kakor sta bila ss. Ciril in Metod. Bog živi, Bog ohrani Vašo milost na mnogaja, mnogaja leta!“

In v tem smislu so pisana tudi druga pisma. Gotovo mora vsak pripoznati, ter reči: Take besede so res lepe, zagotovljajoče nam upanje do sprave obeh cerkvá. Vendar pa bi morda opomnil marsikteri, rekoč: Ako je Platon tako lepega in apostolskega duha, zakaj ni še katoličan? No, to je skrivnost božja; mi pa smo dolžni prositi, naj bi se tak duh širil med pravoslavni, kajti spreobrnjenje bode zgotovljeno, ko se ne bodo ustavljali milosti božji. Na vsak način pa so lepi koraki do sprave. Car in Platon gresta proti Rimu. Nekaj je pa tudi žalostno, kar delajo poljski katoliški duhovni, ko zagledajo pravoslavnega svjačenika. Navadno pljuvajo za njim. Se vé, da se ne pride na tak način tako hitro do sprave. Tako se meči brusijo, ne pa topijo. Nekoliko več omike bi se zahtevalo, pa tudi nekaj srca. To je tudi eden izmed tistih vzrokov, zaradi kterih se ne sme vse Poljakom verovati, kedar jočejo, kakor da bi bili prav nedolžni. Kdor hoče, lahko čita obe pismi, kakor tudi o pljuvanju v časopisu „Moskv. cerkv. vjedomosti“ t. l. Bog združi obe cerkvi! V to pomozí Bog in ss. Ciril in Metod!

Domače novice.

(*Za volitve v trgovinsko zbornico*) jele so se priprave delati. Po novem volilnem redu sestavljena bo bodoča trgovinska in obrtniška zbornica iz dveh delov, namreč iz trgovinskega in obrtniškega odseka, h kteremu spadajo tudi rudarske zadeve. Trgovinski odsek ima 10 članov, obrtniški pa 14. Od tistih mora jih stanovati v Ljubljani: iz trgovinskega odseka 6, iz obrtniškega pa 8 članov. To vse obsega § 1. nove volitvene postave za omejneno zbornico.

§ 2. določa volitev vsacega odseka v treh posebnih razredih. Razredi za trgovinski odsek obstojé:

- a) iz veliko trgovcev, ki plačujejo čistega davka brez priklad najmanj 100 gold. na leto;
- b) iz trgovcev, ki ne spadajo pod a) in najmanj 8 gld. 40 kr. letnega čistega davka plačujejo in
- c) iz vseh ostalih trgovcev, ki najmanj 2 gl. 10 kr. čistega davka plačujejo.

Dokler prvi razred a) nima zadosti volilcev, da bi napravili svoj razred, volijo taisti z drugim razredom skupno 6 pravih udov, tretji razred pa 4 prave ude.

V prvi volilni razred obrtnikov spada ve-

lika obrtnija, ki najmanj 100 gold. čistega pridobinskega davka na leto plačuje;

v drugem volilnem razredu volijo obrtniki, ki na leto vsaj 2 gold. 10 kr. čistega davka plačujejo in ne spadajo v prvi razred in

v tretjem volilnem razredu volijo rudarji, ki od rudarske obrtnije na leto najmanj 4 gl. 20 kr. skupne pristojbine brez doklad plačujejo.

Prvi razred tukaj voli 2, drugi 10 in tretji 2 prava uda.

Zapisnik volilcev se bo v Ljubljani napravil in javno razporežil na ogled pri magistratu, po deželi pa pri c. kr. davkarjih.

Volilna komisija ima sledeče ude:

G. Rudolf grof Chorinsky, c. kr. dvorni svetnik, od trgovskega ministra imenovan za dotičnega ministerijalnega komisarja, je predsednik komisiji; članovi pa so gg.: Josip Kušar, trgovec, Josip Zenari, vodja kranjske eskomptne družbe, Miha Pakič, trgovec z lesenino, Janez Baumgartner, fabrikant, Ottomar Bamberg, tiskar, Anton Klein, tiskar in Janez Nep. Horak, rokovičar.

Zapisnikarjem imenovan je tajnik tukajšnje trgovinske in obrtniške zbornice, cesarski svetnik gosp. Janez Murnik.

Volilna komisija posluje v prostorih trgovinske zbornice Ljubljanske.

(Najvišje priznanje) za dolgoletni požrtvovalni in vspešni poduk mladine na c. kr. Novomeški višji gimnaziji dobil je od presvitlega cesarja č. gosp. o. Bernard Vovk, c. kr. gimnazijalni profesor za matematiko in fiziko, ob priliki njegove prošnje za stalno pokojnino. Profesor o. Bernard je bil strokovnjak, da mu ga v matematičnih vedah ni bilo kmalo enacega in strog v šoli med letom; konec leta znal je pa blagi gospod vedno pravico z milostjo tako spojit, da je pomagal, če je le še za pomagati bilo. Kot gimnazijski profesor vžival je vsestransko ljubezen in spoštovanje svojih učencev. Naj mu bodo toraj vrlo zasluženi dnevi počitka na vso moč prijetni, sladki!

(Spremembe v c. kr. notarjatu.) V Kranj pride c. kr. notar g. Viktor Globočnik iz Zatičine; v Idrijo iz Maribora novoimenovan c. kr. notar g. Maks Kosar in v Metliko pa novoimenovani c. kr. notar g. Franc Štajar iz Postojne.

(Gašpar Dornik), prej župnik pri Novi Štiti na Štajarskem, sedaj v pokoju že tri leta v Škofji Loki je sinoči (sredo) ob 1/2 12 zvečer umrl.

(Družina fml. Jovanovića), ces. namestnika dalmatinskega, odrinila je danes iz Ljubljane v Reko, od koder se pada v Zadar.

(Denarja za uboge) namesto prěšie na Vernih duš dan navadnih, zložili so tudi letos nekteri gospodje pekovski mojstri in lepo svoto, 20 gl., izročili predsedništvu Vincencijevih konferenc za skrajne potrebe ubogih; so pa ti-le gg.: Alojzij Jenko, Janez Schrey, France Cacak, France Lovže, Janez Federl, gospa Marija Potočnik, Janez Žagar, gđc. Jožefa Jančar. V imenu revežev najtoplejšo hvalo izrekuje

dr. Anton Jarec,

predsednik Vine. društva.

(Čitalnični diletantje v Idriji) predstavljali bodo v soboto, 1. novembra t. l., v c. kr. rudniškem gledališču, žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Kasa se odpre ob 6. uri, začetek ob 7. uri. K obilni vdeležbi vabi vljudno odbor.

(Govor Linškega škofa Rudigiera) ponatisnili so po „Vaterlandu“ večinoma vsi katoliški listi, kar jih izhaja v nemščini; slovanski ga pa prinašajo prestavljenega. Našim čitateljem je njegova vsebina znana. Na Českem, kjer pravijo, da imajo še veliko več in hujših Rohrweckov memo Gorenje Avstrije, se bo tisti govor, ki ga „Čech“ prinaša, tiskal potem še posebej in razposlal po deželi med narodom.

(Vrednika zaprli) so zopet v Trstu, in sicer g. P. Gjurka, ključarja po svojem stanu, sedaj vrednika in izdajatelja lista „Alabarda“. List je bil izšel z uvodnim člankom o dinamitu, pri kateri priložnosti je tudi umor ruskega cara Aleksandra hvalisal in poveličeval. Kakor pravijo, je zaprti vrednik le po imenu vrednik, pravi se skriva za njim.

(Avstro-ogerski Lloyd) jel se je nekaj gibati. kakor čujemo, vršé se ondi velike spremembe, ki na silno gnjilobo v tem velikanskem društvu kažejo. Ravnateljstvo odpustilo je kar h krati 6 kapitanov iz službe, 20 drugih pa nekaj enakega menda še čaka.

(Razpisani ste službi) vladnega oficijala in okrajnega tajnika v X. razredu, oziroma dve službi vladnih kancelistov pri c. kr. politični oblasti za Kranjsko. Prošnje do 29. novembra 1884 na c. kr. deželno predsedništvo Kranjsko. Vojaki, ki imajo postavne zmožnosti in pa certifikat, imajo prednost.

Razne reči.

— Sto tisoč goldinarjev izneveril je na Dunaji knjigovodja Deibeles svojemu gospodarju Lobmajerju in pobegnil. Kam je šel nihče ne vé. Zaprli so namesto njega dve osobi, nekega zdravnika in pa nekega uradnika računskega asistenta. Prvem je Deibeles 23.000, drugemu pa blizo 3000 gl. posodil. Ker mislijo, da jima je bila defraudacija znana in jo nista ovadila, so ju spravili pod ključ. Tistemu, kdor bi Deibelesa prijel, obljubili so 500 mark plačila. Deibeles je tudi v loterijo rad stavlil in je ravno kar, ko ga že več na Dunaji ni bilo, zadel na št. 47, na katero je nekaj čez 600 gold. stavlil, blizo 9000 gl., ktere oškodovana firma za-se zahteva.

— Potrebo plemstva čutili so na Japanu. Mikado sporoča vsem poslancem svojim po Evropi, da misli napraviti plemstvo obstoječe iz 11 knezov, 24 markijev, 76 grofov, 324 vice-grofov in 77 baronov. Iz teh sestavila se bo potem ondašnja gosposka zbornica.

Telegrami.

Dunaj, 30. oktobra. „Armeeverordnungsblatt“ prinaša novembersko povišanje v c. kr. vojski. Imenovani so bili: nadvojvoda Karol Ludovik za generala konjice, nadvojvoda Ludovik Viktor in Ferdinand veliki vojvod Toskanski za feldmaršallajtenanta, nadvojvoda Karol Štefan za korvetnega kapitana (major pri mornarici). Dalje so imenovani za feldcajmajstra baron Catty; za feldmaršallajtenante generalmajorji: Henrik grof Herberstein, Anton Mayer vitez Montearabiški, Friderik baron Villecz, minister grof Kalnoky, Emil Musulin, Edvard grof Paar, Avgust Demel, Alojzij Pokorny, Henrik Merolt, sekcij-ski načelnik Friderik vitez Müller, Gustav vitez Barosini, Emanuel vitez Korvin, Jožef baron Wanka, in Adolf baron Nyary. Enajst polkovnikov postalo je za generalmajorje, od teh sta dva v deželni brambi.

Zagreb, 29. oktobra. V deželnem zboru vtemeljeval je Gjurić načrt o razpuščenju porotnih obravnjav. Živkovič je rekel, da bo večina s teškim srcem glasovala za predlog. Vendar ona stori, ker se zanaša na prostodušnost banovo, da se pri tiskovnih prestopkih za tiste ne bo rabila objektivna obravnava, kedar bo nova postava veljavo zadobila. Ban je obljubil da se mu ni bati. Milekič stavlil je interpelacijo zaradi zaprte meje proti Srbiji, ter zahteva naj se taista odmah odpre.

Berolin, 30. oktobra. Do sedaj znanih je 108 volilnih svršetkov. 15 taistih je socijalno-demokratskih, 7 konservativnih, 20 za centrum, 7 prostomišljakov, 1 Poljakov, 18 narodnoliberalnih, 6 državne stranke, 1 Welfov, 2 ljudske stranke in 2 Alzacijanov.

Tuji.

28. oktobra.

Pri **Maliči**: Dr. baron Maroičič, c. k. vladni tajnik, iz Zadra. — Fraenki, Schiek, Prohaska in Laad, trgovci, z Dunaja. — J. Borgenicht, trg. pot., z Dunaja. — Zitz, tovarniški, ravnatelj, iz Gradea. — Dam. Moline, zasebnik, iz Tržiča.

Pri **Slonu**: pl. Hasslinger-Hassinger, soproga c. k. vladn. svetnika, z Dunaja. — Adolf Kreibich, uradnik, z Dunaja. — Franc Kraus, posestnik, z Dunaja. — Bertold Hoffmann, trg. pot., z Dunaja. — Daniel Kajon, trgovec, iz Serajeva. — Oton Müller, trgovec, iz Goerlitz. — Fani Petranovič, trg. soproga, s hčerjo, iz Delnice. — Adam Muth, trgovec, iz Siofoka. — Natan Fried, c. k. pomorski zdravnik, z družino, iz Pulja. — Neuberger, zasebnik, iz Prestraneka.

Pri **Južnem kolodvoru**: Gregor Sporn, uradnik, iz Pontafelna. — Josip Svetlin, učitelj, z družino, s Štajarskega.

Umrli so:

26. Matija Marn, mestni ubogi, 53 let, Karlovska cesta št. 7, Pyaemia. — Jožef Oberhollenzer, delavec, zdaj prisiljenec, 55 let, Poljanski nasip št. 50, jetika.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl. 05 kr.
Sreberna „ „ „ „	82 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	861 „ — „
Kreditne akcije	286 „ 20 „
London	122 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 80 „
Francoski napoleond.	9 „ 71 1/2 „
Nemške marke	60 „ 05 „

Od 29. oktobra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl. 20 kr.
„ „ „ 4%	93 „ 50 „
„ papirna renta 5%	88 „ 90 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 106 „ — „
„ Länderbanke	103 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	569 „ — „
„ državne železnice	297 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	213 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 „ 25 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 134 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 173 „ — „
„ „ „ 1864	50 „ 171 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 177 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 „ 25 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ 50 „

Dražba cerkvenega vina

pri sv. Petru pod Mariborom.

V torek po vseh Svetih, t. j. 4. novembra, se bo okoli 30 štartinjakov novega dobrega, pozno branega vina v polovnjakih z železnimi obroči pri sv. Petru pod Mariborom po dražbi prodajalo.

Marko Glaser,
častni kanonik.

(2)

„Missale Romanum“

izdaja l. 1884

s Proprijem

stane vezan:

- v črnem usnji z marmorirano, rudečo ali zlato obrezo 20—24 gl.;
- v rudečem šagrinu z zlato obrezo 25 gl. (ta vez odlikuje se posebno po svoji ličnosti);
- v finem rudečem šagrinu z jako okusnim zlatim vtiskom in zlato obrezo 30 gl.;
- „ „ „ „ z zaponami in rosetami iz novega sreba 35 gl.;
- „ „ „ „ z novosrebrno okovo 37 gl. 50 kr.;
- „ „ „ „ z zlatim vtiskom in barvanimi ulogami, s popolno okovo pozlačeno ali novosrebrno 45 gl.

Še fineje vezani s klepano srebrno ali zlato okovo itd. izdelujejo se le po naročilu in se po želji pošiljajo tudi posebna naznanila cene.

Ob enem priporočamo:

Missae pro defunctis

(editio S. Rituum Congregationis, hujus formae sexta in Folio)

za Avstrijo še s posebnim pridatkom.

Vezani komadi stanejo od 3—7 gl.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.